

www.mevzuattakip.com.tr

Sosyal Denge Tazminatı Karşısında Belediyelerdeki Seçilmişlerin Durumu

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

SOSYAL DENGİE TAZMİNATI KARŞISINDA BELEDİYELERDEKİ SEÇİLMİŞLERİN DURUMU

Halil MEMİŞ[\[1\]](#)

MİARGEM Başkanı

Bilindiği üzere, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması başlıklı 32 nci maddesindeki "27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.

Yapılacak sözleşme, toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanır ve sözleşme süresi hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemez. Mahalli idareler genel seçim tarihini izleyen üç ay içerisinde de toplu sözleşme dönemiyle sınırlı olmak üzere sözleşme yapılabilir. Bu sözleşmeye dayanılarak yapılan ödemeler

kazanılmış hak sayılmaz." hükmündeki sınırlama nedeniyle, mahalli idarelerde yapılan toplu sözleşmelerin tamamı, 31 Mart 2019 tarihi itibarıyla son bulmuştur.

Bu nedenle, belediyelerimizin tamamına yakınında belediyeler ile yetkili memur sendikaları arasında sözleşmeler imzalanmak suretiyle sosyal denge tazminatları belirlenmektedir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15'inci maddesinde; "Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilir. Sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarı, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Bu madde metninde geçen "kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlileri" terimi memur ve sözleşmeli personeli ifade etmektedir.

Yine 4688 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde; "Bu Kanunun uygulanmasında; ... Kamu görevlisi: Bu Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların kadro veya pozisyonlarında istihdam edilenlerden işçi statüsü dışında çalışan kamu görevlilerini," ifade eder şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

Burada da, aynı şekilde kadro veya pozisyona vurgu yapılmıştır.

Belediyeler açısından bir istihdam şeklinin kadro veya pozisyon olabilmesi için, buna yani kadronun ihdasına veya pozisyonun oluşturulmasına belediye meclisinin karar vermesi gerekmektedir.

Bu kısa açıklamadan sonra başlığımızdan da anlaşılacağı üzere, yazımızda söz konusu ettiğimiz kamu görevlileri, belediye başkanları ve meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcılarınıdır.

Öncelikle şunu ifade edelim ki, bir kişinin kamu görevlisi olması, onun sosyal denge tazminatından yararlanmasına imkan vermemektedir. Aynı zamanda, bir kadro veya pozisyona dayalı olarak istihdamı da gerekmektedir.

Belediye başkanlığı bir kadro olmadığı gibi, bir pozisyonda değildir. Yine, meclisten görevlendirilen başkan yardımcılarını bir kadro karşılığı görevlendirilmedikleri gibi, bir pozisyonda söz konusu değildir. Yani, personel hukuku açısından tanımlanmış bir kadro veya pozisyon söz konusu değildir.

Bu nedenledir ki; gerek belediye başkanları, gerekse meclis üyeleri arasından görevlendirilen başkan yardımcılarının sosyal denge tazminatı almaları mümkün değildir.

Durum bu kadar açık ve net iken, bazı sendikaların bu durumun mümkün olduğunu ifade ederek, imzaladıkları sözleşme metinlerinde belediye başkanları ve meclis üyesi belediye başkan yardımcılarında sosyal denge tazminatı ödenmesi yönünde düzenleme yaptıklarına şahit olmaktadır. Hatta, üzümlere ifade etmeliyiz ki, bu hususu ikna aracı olarak kullanmaktadırlar.

Belediye başkanları ve meclisten görevlendirilecek meclis üyesi başkan yardımcılarının alacakları ödenekler kanunen belirlenmiştir. Bunun dışında sosyal denge tazminatı almaları hukuki olmadığı gibi, etik te değildir. Bunların yanında da, sözleşmeyi imzalayan belediye başkanlarının tazmin sorumluluğu söz konusudur.

Örnek Sayıştay Kararları

Yılı : 2017

Dairesi : 5

Karar No : 321

İlam No : 35

Tutanak Tarihi : 8.11.2018

Sosyal denge tazminatı

Belediye ile-Sen arasında imzalanan yılına ilişkin sosyal denge tazminatını düzenleyen Sözleşmeye istinaden belediye başkanına da sosyal denge tazminatı ödenmesi sonucuTL kamu zararına sebebiyet verilmesi ile ilgili olarak yapılan incelemede,

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması başlıklı 32nci maddesinde; "27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin

tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamaz.” Denilmektedir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15’inci maddesinde; “Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilir. Sosyal denge tazminatının ödenebilecek aylık tutarı, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçmemek üzere ilgili belediye ve il özel idaresi ile ilgili belediye ve il özel idaresinde en çok üyeye sahip kamu görevlileri sendikası arasında anılan Kanunda öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenir.” Hükmü er almaktadır. Bu madde metninde geçen “kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlileri” terimi memur ve sözleşmeli personeli ifade etmektedir.

Öte yandan, 5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediye başkanının özlük hakları” başlıklı 39uncu maddesinde; “Belediye başkanına nüfusu;

a)10.000'e kadar olan beldelerde 70.000,

Gösterge rakamının devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir.

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları hâlinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır." denildiğinden, belediye başkanları 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında olmayıp aldıkları maaş da ödenek olarak tarif edilmiştir. Bu nedenlerle, belediye başkanlarına sosyal denge tazminatı ödenmesi mümkün değildir.

Savunmada, 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesindeki “kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilir” hükmü ile Anayasa, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve 4483 sayılı sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun gereğince “kamu görevlisi” olduğu açık olan belediye başkanına yapılan sosyal denge tazminatı ödemelerinin kamu zararı tanımı ile uyuşmadığı belirtilmişse de, 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesine göre, sosyal denge tazminatının Belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine ödeneceği düzenlenmiş olup, her ne kadar belediye başkanı kamu görevi yürütüyor olsa da, Belediyenin kadro ve pozisyonlarında istihdamı söz konusu olmadığından savunmayı kabul etme imkanı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Belediye ileSen arasında imzalanan sosyal denge tazminatını düzenleyen Sözleşmeye istinaden belediye başkanına da sosyal denge tazminatı ödenmesi sonucu oluşanTL kamu zararının;

..... TL'sinin, Harcama Yetkilisi ve Sözleşmeyi İmzalayan (Belediye Başkanı)....., Gerçekleştirme Görevlisi (Tahsilat Memuru)’dan,

..... TL'sinin, Harcama Yetkilisi (Belediye Başkan Vekili), Gerçekleştirme Görevlisi (Tahsilat Memuru), Belediye Adına Sözleşmeyi İmzalayan (Belediye Başkanı)’tan,

.....TL'sinin, Harcama Yetkilisi (Belediye Başkan Vekili)....., Gerçekleştirme Görevlisi (Tahsilat Memuru), Belediye Adına Sözleşmeyi İmzalayan (Belediye Başkanı)’tan,

Müştereken ve müteselsilen, 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53 üncü maddesi gereği işleyecek faizleriyle ödettirilmesine,

İş bu ilamın tebliğ tarihinden itibaren 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 55 inci maddesi gereğince altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oyçokluğuyla karar verildi.

Azınlık Görüşü:

Üye.....’in karşı oy gerekçesi; “Söz konusu ödeme Belediye ilearasında imzalanan sosyal denge tazminatını düzenleyen Sözleşmeye istinaden ödenmiş olması nedeniyle kamu zararına ilişkin olarak sadece Sözleşmeyi imzalayan Belediye Başkanının sorumlu olması yönünde karar verilmesi gerekir.”

Yılı : 2017

Dairesi : 5

Karar No : 346

İlam No : 136

Tutanak Tarihi : 17.1.2019

Meclis üyesi başkan yardımcılarına sosyal denge tazminatı ödenmesi

Belediye Meclisi üyeleri arasından Belediye Başkan Yardımcısı olarak görevlendirilen ve’e mevzuata aykırı olarak sosyal denge tazminatı ödenmesi suretiyleTL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak,

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde; “Bu Kanun, Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin yürütmekle görevli oldukları kamu hizmetlerinin görüldüğü genel, katma ve özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı kuruluşlarda kamu iktisadî teşebbüslerinde, özel kanunlarla veya özel kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulan banka ve teşekküller ile bunlara bağlı kuruluşlarda ve diğer kamu kurum veya kuruluşlarında işçi statüsü dışında çalışan kamu görevlileri hakkında uygulanır” hükümleri yer almaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49 uncu maddesinde, belediyelerde belediye meclis üyelerinin belediye başkanının onayı ile belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilebileceği, bu şekilde görevlendirilen meclis üyelerine belediye başkanına verilen ödeneğin 2/3’ünü aşmamak üzere belediye meclisi tarafından belirlenen aylık ödeneğin verileceği ve kendilerinin taleplerine göre bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirilebileceği, ancak yapılan görevlendirmenin, memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dâhil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmeyeceği ve yapılan görevlendirmenin belediye meclisinin görev süresini aşamayacağı hükme bağlanmıştır. 5393 sayılı Kanun’un 49 uncu maddesine göre, başkan yardımcılığına görevlendirme belediye başkanına, verilecek ödenek miktarını belirleme ise belediye meclisine ait yetkidir. Meclis üyesi içinden görevlendirilen başkan yardımcısına verilen ödenek aylık olmadığı gibi bu kişi de memuriyet hak ve yetkilerine sahip değildir. Dolayısıyla görevinin başında bulunduğu sürece, ödenek verilecektir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, Belediye Meclis Üyeleri arasından seçilen Belediye Başkan Yardımcıları, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi kamu görevlisi statüsünde olmadıkları, dolayısıyla 4688 sayılı Kanun kapsamında yer almadıklarından, Kanunun ilgili maddeleri uyarınca, Belediyeler ile sendikalar arasında imzalanacak sosyal denge tazminatı ödenmesine ilişkin sözleşmeler ile kendilerine sosyal denge tazminatı ödenmesi mümkün değildir.

.....Belediye Meclisi üyeleri arasından Belediye Başkan Yardımcısı olarak görevlendirilen ve’e mevzuata aykırı olarak sosyal denge tazminatı ödenmesi suretiyle oluşan TL kamu zararının,

..... TL’si tarih ve Tahsilat Makbuzu ile ahizi’dan,

..... TL’si tarih ve Tahsilat Makbuzu ile ahizi’ten,

Tahsil edildiğinden ilişilecek husus kalmadığına,

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 55 inci maddesi uyarınca işbu İlamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

[1] İçişleri Bakanlığı E. Mahalli İdareler Bařkontrolörü | Yazar | E. Büyükřehir Belediyesi Genel Sekreteri | E. Belediye Birlięi Genel Sekreteri | Sosyal Medya (Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn): @HalilMemisTR

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: etin Emeç Bulvari Hürriyet Cad. No: 2/12 ankaya ANKARA